

Teigiamų būtinumo teiginių semantika Buridano modalinėje silogistikoje

Modalumų (galimybių ir būtinybių) logika yra plačiai taikoma šiuolaikinėje analitinėje filosofijoje, mažiausiai penkis dešimtmečius aktyviai svarstomos semantinės ir metafizinės su modalumais susijusios problemos. Ko gero būtent tai skatina ir augantį susidomėjimą istorinėmis modalumų teorijomis.

Žymaus XIV a. prancūzų logiko Jono Buridano modalinės silogistikos teorija laikoma vienu iš svarbiausių Viduramžių *logica moderna* pasiekimų. Modalumų teoriją Buridas išdėsto dviejuose mūsų laikus pasiekusiuose veikaluose – *Tractatus de Consequentia* ir *Summulae de Dialectica*. Visuose Buridano šiuolaikinių tyrinėtojų darbuose galima numanyti mažai reflektuotą prielaidą, kad abiejuose tekstuose Buridas remiasi vieninga modalinių teiginių semantine koncepcija ir abiejuose tekstuose detalizuoja vieną ir tą pačią modalumų sampratą. Šiame pranešime, susitelkiant į teigiamų būtinumo teiginių, tokių kaip „Visi A būtinai yra B“ ar „Kai kurie S būtinai yra P“, semantikos specifiką, siekiama šią prielaidą suprobleminti. Remiantis Buridano tekstais ir modalinių silogizmų analize, formuluojama hipotezė, kad autorius veikale *Tractatus de Consequentia* teigiamiems būtinumo teiginiams priskiria silpnesnius ir plačiau pritaikomus teisingumo kriterijus nei veikale *Summulae de Dialectica*.